

Ardına Düşülen Bilgi

Emin Reşah

2014-11-23 03:41:51 +0200

Molyneux isimli bir felsefecinin sorduğu bir soru var: /Gözleri görmeyen bir insan, elleriyle neyin piramit, neyin küre olduğunu öğrenebilir. Acaba bu insan tedavi olup, bu nesneleri görmeye başlasa, küre ve piramiti dokunmadan ayırt edebilir mi?/

Önceden sırf felsefi bir soruyken, doğuştan kataraktlılara yapılan ameliyatlara deneye konu olabilmış. Deney olmasa ben bu soruya *evet, neyin küre, neyin piramit olduğunu tanır, sivrilik kavramını anlayabilir* derdim.

Öyle olmuyormuş. Bu insanların çoğunun çevrelerini algılamaya başlaması bir yılı buluyormuş. Hemen hiçbirisi elleriyle tanıdıkları nesneleri görerek tanıyamıyormuş. Sorunun cevabı *hayır, tanıyamaz* yani.

Sorunun kendisi önemli değil, ancak spekülatif konuşmaların ne işe yaradığını göstermesi açısından mühim: Anlaşıldığı kadarıyla hiçbir işe yaramıyorlar. Daha doğrusu, *keyifli* bir faaliyet ama ancak o kadar işte, *keyifli*.

/Bilmediğin şeyin ardına düşme/ diyor Kitab-ı Kerim. Bilmek de ancak görerek, duyarak, *yakînen* bilmek. Çünkü ayetin devamı *göz de, kulak da, kalp de sorumlu olur* diyor.

Büyük zaafım. Lafa gelince *kesin* bilmek için doktrinler uyduran adamların, iş gerçek bilgiye gelince çuvallaması. İşin içinde duyular veya ilham yoksa, bir takım akıl yürütmelerle yol alınmıyor. Akıl yürütmeyeyle saf belirlemek de insanı sadece yanılsa götürüyor.

Ancak insanların saf saf oldukları hemen tüm durumlar da aslında bilmedikleri konularda. *Bir körün gözü açıldığında ne görür?* Bilmiyorum.